

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Sžo/59/2012
Identifikačné číslo spisu:	6012200449
Dátum vydania rozhodnutia:	18.12.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Kováčová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:6012200449.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Kováčovej a členov senátu JUDr. Jozefa Milučkého a JUDr. Aleny Poláčkovej, PhD., v právnej veci navrhovateľky: V.B., nar. XX.X.XXXX, bytom T. X/X, XXX XX T. R. C., proti odporcovi: Centrum právnej pomoci, Kancelária Žilina, Národná 34, 011 00 Žilina, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného č. 1N 1080/12 zo dňa 11. apríla 2012, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 27Sp/12/2012-26 zo dňa 3. októbra 2012, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 27Sp/12/2012-26 zo dňa 3. októbra 2012, p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) potvrdil rozhodnutie odporcu č. 1N 1080/12 zo dňa 11. apríla 2012, ktorým odporca o žiadosti navrhovateľky o poskytnutie právnej pomoci rozhodol tak, že jej nepriznal nárok na poskytnutie právnej pomoci s poukazom na § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov, keďže odporca mal za to, že žiadateľka mala spolu s manželom (spoločne posudzovaná osoba) v mesiacoch október 2011 až december 2011 započítateľný príjem v sume 687,82 eura mesačne a v mesiacoch január 2012 až apríl 2012 v sume 703,62 euro mesačne a keďže započítateľný príjem žiadateľky a jej manžela presahuje výšku 1,4 - násobku životného minima pre 2 plnoleté osoby, t. j. v sume 451,15 eura a tiež 1,6 - násobku životného minima pre 2 plnoleté fyzické osoby, t. j. sumu 515,60 eura, a to v mesiaci podania žiadosti (apríl 2012) a šiestich predchádzajúcich mesiacoch, žiadateľka potom podľa odporcu nespĺňa podmienku materiálnej núdze, ktorá je nevyhnutným predpokladom priznania nároku na poskytovanie právnej pomoci.

Svoje rozhodnutie krajský súd odôvodnil tým, že dospel k záveru, že právny názor správneho orgánu o tom, že navrhovateľka nespĺňa jednu zo zákonom stanovených podmienok pre priznanie nároku na

poskytnutie právnej pomoci zo strany odporcu - stav materiálnej núdze, je správny. Krajský súd sa stotožnil s dôvodmi odporcu, že príjem navrhovateľky spolu s príjmom jej manžela ako spoločne posudzované osoby v príslušných jednotlivých mesiacoch presahuje výšku 1,4-násobku životného minima pre 2 plnoleté fyzické osoby, t. j. sumu 451,15 eura a tiež 1,6 - násobku životného minima pre 2 plnoleté fyzické osoby, t. j. sumu 515,60 eura, a to v mesiaci podania žiadosti (apríl 2012) a šiestich predchádzajúcich mesiacov. Krajský súd ďalej dôvodil, že žiadne iné kritéria, než sú uvedené v citovaných zákonných ustanoveniach, ktoré aplikoval na danú vec odporca, nebol povinný skúmať a preto námietka navrhovateľky uvedená v odvolaní, že odporca mal prihliadať na jej životné náklady a výdavky potrebné na zabezpečenie základných životných potrieb, ako aj dlhy žiadateľky a jej manžela, je právne irelevantná.

Proti rozsudku krajského súdu podala v lehote stanovenej zákonom navrhovateľka odvolanie (§ 204 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) a žiadala z hľadiska jeho obsahu, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil a rozhodnutie Centra právnej pomoci ako nezákonné zrušil a aby bola oslobodená od súdnych poplatkov a aby jej bol ustanovený advokát. Poukázala na to, že sa ospravedlnila na deň 3. októbra 2012, keď vo veci krajský súd rozhodol a poukázala na zlý zdravotný stav svojho manžela a že chce byť osobne vypočutá na Okresnom súde v Žiline, čo sa však nestalo. Uviedla, že odporca nebral do úvahy dlhy, náklady na elektriku, plyn, stravu, lieky, daň z nehnuteľností, komunálny odpad, hygienické potreby, telefón a iné veci. Uviedla, že v zmysle rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici musí zaplatiť ešte súdny poplatok 33 eura.

Centrum právnej pomoci sa písomne ku odvolaniu navrhovateľky vyjadrilo a žiadalo, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok ako zákonný potvrdil. Uviedlo, že poskytuje právnu pomoc v zmysle zákona č. 327/2005 Z. z. v zákone špecifikovaných prípadoch a že jednou z podmienok poskytnutia právnej pomoci Centrom právnej pomoci je materiálna núdza žiadateľa, pričom pri rozhodovaní o nároku na právnu pomoc sa posudzuje aj otázka zrejmej bezúspešnosti sporu a hodnoty sporu. Úspešným žiadateľom v konaní o priznanie nároku na právnu pomoc môže byť iba ten, kto súčasne preukáže splnenie všetkých troch podmienok. Centrum postupovalo v zmysle zákona a na základe predložených dokladov o príjmoch a majetkovej situácii navrhovateľky zistilo, že navrhovateľka nespĺňa zákonom stanovenú podmienku, ktorou je stav materiálnej núdze a to vzhľadom na príjem navrhovateľky a jej manžela ako spoluposudzovanej osoby. Vzhľadom na tieto skutočnosti centrum nemohlo priznať nárok na poskytnutie právnej pomoci navrhovateľke. K námietke navrhovateľky, že centrum sa nezaoberalo výškou výdavkov navrhovateľky, centrum uviedlo, že zákon č. 327/2005 Z. z. v platnom znení neumožňuje zohľadňovať výdavky žiadateľov o poskytnutie právnej pomoci a preto je odvolanie navrhovateľky nedôvodné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie krajského súdu a konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu a medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP); odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá OSP), keď deň verejného vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že oprávnenému prostriedku navrhovateľky proti rozsudku krajského súdu nie je možné vyhovieť z nasledovných dôvodov:

Podľa § 244 ods. 1 OSP v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb, alebo opravných prostriedkov prípady, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu.

Predmetom konania, v ktorom navrhovateľka žiadala ustanovenie zástupcu z radov advokátov, je preskúmanie rozhodnutia Centra právnej pomoci, ktorým navrhovateľke nebol priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci.

Toto rozhodnutie podlieha preskúmaniu súdov podľa ustanovení tretej hlavy piatej časti OSP, čo vyplýva z § 10 ods. 5 veta druhá zákona o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi.

Podľa § 250l ods. 1 OSP podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon

zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov.

Podľa § 246c ods. 1 veta prvá OSP pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona.

Podľa § 3 ods. 1 tento zákon č. 327/2005 Z. z. sa vzťahuje na poskytovanie právnej pomoci

- a) v občianskoprávných veciach, obchodnoprávných veciach, pracovnoprávných veciach, rodinnoprávných veciach, v konaní pred súdom v správnom súdnictve a v týchto veciach aj v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky (ďalej len „vnútroštátne spory“),
- b) v cezhraničných sporoch v občianskoprávných veciach, obchodnoprávných veciach, pracovnoprávných veciach a v rodinnoprávných veciach a
- c) v azylových veciach, v konaní o administratívnom vyhostení a v týchto veciach aj v konaní pred súdom v správnom súdnictve a v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky.

Podľa § 4 písm. i/ uvedeného zákona je na účely tohto zákona materiálnou núdzou stav, keď fyzická osoba je poberateľom dávky a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi, alebo stav, keď príjem fyzickej osoby nepresahuje 1,6 - násobok sumy životného minima a táto fyzická osoba si využívanie právnych služieb nemôže zabezpečiť svojím majetkom.

Podľa § 4 ods. 2 uvedeného zákona sa do príjmu fyzickej osoby, ktorá žiada o poskytnutie právnej pomoci započítavajú príjmy obdobne ako pri výpočte príjmov fyzickej osoby na účely určenia sumy životného minima; to neplatí, ak sú spoločne posudzované fyzické osoby účastníkmi sporu v súdnom konaní sa protichodným postavením.

Podľa § 6 ods. 1 uvedeného zákona fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak

- a/ jej príjem nepresahuje 1,4 - násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom,
- b/ nejde o zrejmú bezúspešnosť sporu a
- c/ hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčíslieť v peniazoch.

Podľa § 6 ods. 2 uvedeného zákona bod podmienky na poskytnutie právnej pomoci podľa odseku 1 písm. a/ a b/ musí fyzická osoba spĺňať počas celého trvania poskytovania právnej pomoci bez finančnej účasti.

Podľa § 6a ods. 1 uvedeného zákona, ak príjem fyzickej osoby presahuje 1,4 - násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a súčasne nepresahuje 1,6 - násobok uvedenej sumy a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom, má právo na poskytnutie právnej pomoci určeným advokátom alebo centrom pri splnení podmienky finančnej účasti vo výške 20 % trov právneho zastúpenia podľa osobitného predpisu; splnenie podmienok podľa § 6 ods. 1 písm. b/ a c/ tým nie je dotknuté. Ustanovenie § 6 ods. 2 sa použije primerane.

Podľa § 10 ods. 6 uvedeného zákona rozhodnutie, ktorým sa nepriznáva nárok na poskytnutie právnej pomoci, okrem náležitostí podľa osobitného predpisu musí obsahovať aj poučenie, že ak odpadnú dôvody nepriznania nároku na poskytnutie právnej pomoci, môže žiadateľ v tej istej veci podať žiadosť opätovne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že správny orgán ako i Krajský súd v Banskej Bystrici aplikovali na danú vec i príslušné ustanovenia zákona č. 327/2005 Z. z., ktorá skutočnosť tiež vyplýva i z ustanovenia § 372u OSP.

Právo na prístup k súdu zahŕňa zákaz vytvárať neprimerané prekážky v prístupe k súdu. Tento zákaz okrem iného vyžaduje, aby neboli vytvárané také procesno-právne podmienky, ktoré sťažujú prístup k súdu a ktoré nie sú odôvodnené sledovaním legitímneho cieľa a nespĺňajú požiadavku spravodlivej

rovnováhy medzi použitými prostriedkami a sledovaným legitímnym cieľom, a teda má účel práva na súdnu ochranu. Takéto prekážky totiž obmedzujú prístup k súdu v jeho podstate a treba ich považovať za nesúladne nielen s čl. 6 ods. 1 Dohovoru, ale aj s čl. 1 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy.

Zo súdneho spisu a z dokladov predložených navrhovateľkou odvolací súd zistil zhodne s krajským súdom, že v danej veci rozhodnutím správneho orgánu, ako i krajského súdu nedošlo u navrhovateľky k obmedzeniu jej práva na prístup k súdu. Je totiž zrejmé, že jej osobné a majetkové pomery neodôvodňujú priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci s poukazom na ustanovenie § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z., pretože navrhovateľka nepreukázala splnenie jednej zo zákonných podmienok a to podmienky materiálnej núdze. Na tieto skutočnosti krajský súd na strane 6 svojho rozsudku bližšie poukazuje a dôvodí, s ktorými skutočnosťami sa stotožňuje i odvolací súd.

Zákon č. 327/2005 Z. z. v platnom znení i podľa názoru odvolacieho súdu za účelom rozhodovania a správneho posúdenia žiadosti navrhovateľky, neumožnil v danom prípade správnomu orgánu skutočne prihliadnuť na iné, než zákonodarcom stanovené kritéria posudzovania nároku na poskytnutie právnej pomoci osobám nachádzajúcim sa v materiálnej núdzi.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti si navrhovateľka musí uvedomiť, že krajský súd a obdobne ani Najvyšší súd Slovenskej republiky (uvedomujúc si v plnom rozsahu zložitost' pomerov žiadateľky) nemohli zohľadniť jej ďalšie výdavky na lieky jej manžela, elektrinu, plyn a pod., pretože ani rozhodovacia činnosť súdov nemôže ísť contra legem. Zákon č. 327/2005 Z. z. je špecifickým zákonom, ktorý pre priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci zakotvuje špecifické podmienky, ktorých splnenie posudzuje a prináleží do kompetencie Centra právnej pomoci.

Vzhľadom na to, že neboli zistené také vady konania pred krajským súdom, ktoré by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 212 ods. 3 OSP) a ani námietky navrhovateľky neboli spôsobilé spochybniť správnosť rozhodnutia súdu prvého stupňa, odvolací súd rozsudok krajského súdu podľa § 219 ods. 1, 2 OSP ako súladný so zákonom potvrdil.

Pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal odvolací súd z ustanovenia § 224 ods. 1 v spojení s § 250k ods. 1 OSP a navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, nakoľko v odvolacom konaní úspech nemala a odporcovi zo zákona náhrada trov neprináleží.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.